Dodatek do „Biuletynu Kowieńskiego"

BIULETYN BAŁTYCKI

WILBI

Nr. Wilno, dnia 5 kwietnia 1934 r. 178.

Treść numeru:

ŁOTWA:

-§-

ŁOTWA: 1. Przedłużenie paktów o nieagresji i konwencyj koncyljacyjnych pomiędzy Sowietami i państwami bałtyckiemi ./IV.1934/. Dnia 5 kwietnia w Moskwie w lokalu komisarjatu ludowego do spraw zagranicznych nastąpiło podpisanie dokumentów, prolongujących istniejące pomiędzy ZSRR a Łotwą, Estonją i Litwą pakty o nieagresji i konwencje koncyljacyjne do r.1945. Akty podpisali: komisarz Litwinow, poseł estoński Tofer, poseł łotewski Bilmanis i litewski Bałtruszaitis.-

2. "Latvija" o nowym rządzie łotewskim. "Latvija" z 30 marca /IV.1934 r./Artykuł b.ministra Spraw Wewn.Milbergsa:

Nowy rząd przy pomocy dźwięcznych frazesów obiecuje zagwarantować w kraju ład i spokój. W tym samym czasie jednak niektórzy działacze z partji premjera sieją po wsiach łotewskich nienawiść, głosząc "całkowite zagrabienie władzy". Czy premjerowi o tem wiadomo? Czy premjer nie zamierza pohamować zapaleńców ze swej partji? Nowy rząd zapowiada następnie, iż będzie bardzo narodowy". Faktycznie jednak jest bardzo międzynarodowy. W ciągu 15-tu lat niepodległości Łotwy żaden rząd jeszcze nie opierał się w 100 procentach na mniejszościach narodowych, tak, jak to czyni rząd ostatni. Czyż to ma być"nowa erą"?

Zarzucano byłemu rządowi, że budżet państwowy w wys.137 milj. łatów jest nierealny i nie da się wykonać. Jacyż jednak aniołowie wykonają zwiększony do 150 milj.łatów budżet? Czyż nie wpadło się z deszczu pod rynnę? Dlaczego mianowicie teraz, gdy rzady sprawuje Ulmanis, kurs łata miałby być stalszy, niż za czasów rządów Blodnieksa? Ameryki nie wynaleziono i żadnych cudów nie dokonano. Co będzie dalej? Wiele osób domaga się"silnego rządu". Czy aby tacy krzykacze nie doczekają losu kombatantów estońskich? Czyż wszystko, co dotychczas dokonano należy niszczyć i wzywać do przewrotu? Nie powinno się zapominać, że na Łotwie nie jest tak źle, jak się niektórym wydaje. Nie należy xxx niszczyć tego, co istnieje, zanim się nie wynajdzie czegoś lepszego.-

3.Łotewsko-polska konferencja kolejowa ."L.Kareivis" Nr.71 /IV.1934/:27-28 marca na stacji Zemgale odbyła się konferencja przedstawicieli kolei polskich i łotewskich, mająca na celu uzgodnienie bezpośredniej komunikacji towarowej. Konferencja osiągnęła wyniki pozytywne. Nowy rozkład pociągów towarowych wejdzie w życie z dniem 15 maja r.b.-

4.Zmiana konstytucji łotewskiej .Prasa łotewska z 27 marca /IV.1934/:26 marca sejmowa komisja prawna przyjęła w trzeciem czytaniu zmianę konstytucji łotewskiej. Zmieniono ogółem 14 paragrafów konstytucji, zaś jeden uzupełniono. Ważniejsze zmiany są następujące: sejm wybiera się na 4-ry lata; prezydent Państwa wybiera się na 5 lat drogą powszechnego, tajnego głosowania.

Sejm można odwołać drogą referendum. Sejm może rozpuścić również prezydent Państwa, lecz tylko raz na tej samej podstawie. Prezydenta można usunąć drogą referendum, o ile za usunięciem wypowiada się nie mniej, niż połowa wyborców. Po rozwiązaniu sejmu lub wydaleniu prezydenta, nowe wybory wyznaczane są niepóźniej, niż po 2-ch miesiącach. Gabinet Ministrów jest zatwierdzany przez prezydenta Państwa. Sejm może wyrazić Gabinetowi Ministrów i poszczególnym ministrom votum nieufności, wskutek czego gabinet lub ministrowie podają się do dymisji. Podobnież prezydent Państwa może złożyć z urzędu Gabinet Ministrów lub poszczególnych ministrów. W wypadku niebezpieczeństwa dla Państwa, Gabinet Ministrów za zgodą prezydenta Państwa może ogłosić stan wyjątkowy; jednak dla wprowadzenia tego stanu potrzebna jest sankcja sejmowa. Referendum nie może być przeprowadzane w takich sprawach, jak: budżet, pożyczki, podatki, anulowanie długów, cła, taryfy kolejowe, służba wojskowa, ogłoszenie wojny, podpisanie pokoju, ogłoszenie stanu wyjątkowego, mobilizacja, demobilizacja i sprawy traktatów z innemi państwami.

Zmiana konstytucji wejdzie w życie, o ile plenum sejmowe przyjmie ją większością 2/3-cich głosów.

5. Sprawa rozszerzenia koalicji. "Jaunakas Zinas" Nr.71 /IV.1934/: Premjer Ulmanis oświadczył współpracownikowi "Jaunakas Zinas", że przy utworzeniu obecnego rządu całkiem świadomie pozostawiono niektóre wakujące teki ministerjalne. Uczyniono to w tym celu, by następnie można było przyciągnąć do koalicji inne grupy narodowe. Odnośne rokowania zostały już podjęte podczas zamykania sesji sejmowej i będą kontynuowane po ponownem zebraniu się sejmu.-

6. Konferencja związku nauczycieli łotewskich. "Jaunakas Zinas" Nr.71 /IV.1934/: 27 marca odbyła się w Rydze konferencja związku narodowych nauczycieli łotewskich. Konferencję pozdrowił osobiście minister Oświaty Beldaus. Konferencja m.in. uchwaliła, iż winne być zlikwidowane zarządy szkolne mniejszości narodowych, natomiast szkoły mniejszościowe winne być przekazane M-stwu Oświaty.-

7. Wartość łotewskich dóbr i instytucyj państwowych. "Jaunakas Zinas" Nr.67 /IV.1934/: Wartość łotewskich dóbr i instytucyj państwowych netto przedstawiała się według bilansu za rok gospodarczy 1932/33, jak następuje /w miljonach łatów/: koleje państwowe 444,6; lasy państwowe - 421,6; poczta i telegraf - 61,2; kapitał Banku Łotewskiego 20,0; szosy i drogi - 10,6; kapitały monopolu lnianego - 9,5; kapitały monopolu spirytusowego - 7,2; kapitały państwowego Banku Rolnego - 7,2; zakłady portu wojennego w Lipawie - 5,8; majątki państwowe - 5,7; kapitały łot.Banku Hipotecznego - 5,1; cukrownia w Mitawie - 4,8; fabryka elektrotechniczna - 3,5; kapitały oddziału ubezpieczeń - 2,9; składy gospodarcze armji - 2,5; drukarnia państwowa - 1,6; uzdrowisko siarkowe w Kemerach - 1,6; elektrownia w Jugli - 1,4; domy więzienne - 1,3; fermy uniwersyteckie - 1,2; flota handlowa państwa - 1,0; opera i teatr - 1,0; inne zakłady - 5,0; Ogółem 1.029,0 milj.łatów..

ESTONJA: 1. Socjaldemokraci estońscy o nowej konstytucji. "Jaunakas Zinas" Nr.69 /IV.1934/: Organ socjaldemokratów estońskich "Rahva Sõna" pisze w sprawie nowej konstytucji, co następuje: Estonja przeżywa liczne niespodzianki. Do niespodzianek takich należało odłożenie wyborów. Nawet uświadomieni stronnicy reformy konstytucji zapytują ze zdumieniem, czy to wszystko się robi w myśl nowej konstytucji, czy też samowolnie? Ze wszystkiego można sądzić, jak mało ludność się zagłębiła w projekt reformy konstytucji.-

Dalsze usuwanie kombatantów z posad. "Latvis" z 29 marca /IV.1934/: Według komunikatów prasy estońskiej, "czystka" urzędów estońskich trwa w dalszym ciągu. Niedawno zwolniono 25 urzędników policji, w tej liczbie szereg urzędników wyższych. Wysunięto projekt, na mocy którego ma się zażądać od Konsystorza zwolnienia duchownych, którzy brali czynny udział w ruchu kombatantów.-